

ПІДГОТОВКА МАГІСТРІВ З ЦИВІЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ У ТОВ «ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ МЕТІНВЕСТ ПОЛІТЕХІНКА»

Кружилко О. Є., докт. техн. наук, проф., Володченкова Н. В., канд. техн. наук, доц. (ТОВ «ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ МЕТІНВЕСТ ПОЛІТЕХІНКА», м. Запоріжжя); Полукаров О. І., канд. техн. наук, доц. (каф. ОППЦБ КПІ ім. Ігоря Сікорського)

Анотація. Проаналізовано основні вимоги до підготовки у закладах вищої освіти ефективних управлінців у сфері охорони праці. Сформульовано концептуальні засади підготовки магістрів за спеціальністю 263 Цивільна безпека та розроблено освітньо-професійну програму «Аудит та консалтинг безпеки праці» (ОПП).

Ключові слова: магістри, цивільна безпека, освітньо-професійна програма, компетентності, освітні компоненти.

Abstract. The main requirements for the training of effective managers in the field of occupational health and safety in institutions of higher education have been analyzed. The conceptual principles of master's training in the specialty 263 Civil safety were formulated and the educational and professional program «Occupational safety audit and consulting» (OPP) was developed.

Keywords: masters, civil security, educational and professional program, competences, educational components.

Вступ. Технічний університет «МЕТІНВЕСТ ПОЛІТЕХНІКА» на сьогоднішній день – це багатопрофільний комплекс, основними напрямками діяльності якого є: освітня, наукова, науково-технічна, інноваційна та соціальна діяльність на користь групи «МЕТІНВЕСТ», громад, територій, на яких локалізовані активи групи, та держави. Головною місією університету є вирішення завдань формування і розвитку людського потенціалу для підвищення операційної та стратегічної результативності діяльності бізнесу у технологічному та організаційно-економічному аспектах. Підготовка висококваліфікованих фахівців до управлінської діяльності у сфері цивільної безпеки передбачає визнання у якості предмета управління процеси і властивості суб'єктів управління, а також закономірності, особливості, умови та методи впливу для забезпечення такого стану виробництва, коли об'єктивно відсутні, виключені чи попереджені нещасні випадки, надзвичайні ситуації та аварії.

Аналіз стану питання. Сучасний етап розвитку вимагає нових підходів до підготовки фахівців з охорони праці, їх практичної зорієнтованості, оскільки конкурентоспроможність майбутніх фахівців має враховувати основні тенденції розвитку спеціальності, які полягають у: передбаченні та управлінні змінами у нових умовах праці; покращенні профілактики професійних захворювань та нещасних випадків на роботі; готовності до можливих загроз здоров'ю працівників у майбутньому. Законодавство ЄС у галузі безпеки та здоров'я на роботі має надзвичайно важливу роль у захисті здоров'я та безпеки працівників

ЄС. Захист людей від небезпечних чинників, що загрожують здоров'ю та безпеці на роботі, є головною складовою забезпечення стабільних гідних умов праці для всіх працівників [1].

Разом з тим, попит на фахівців з охорони праці, вимоги до їх кваліфікацій та компетентностей визначають наступні тенденції ринку праці [2]: знання законодавчих та нормативно-правових актів з охорони праці, промислової безпеки, цивільної безпеки; знання вимог міжнародних стандартів та найкращих світових практик у сфері охорони праці та цивільної безпеки; вміння здійснювати постійний моніторинг та експертизу результативності функціонування системи безпеки праці та промислової безпеки на підприємстві, аудит та консалтинг у відповідній сфері; дисциплінованість та самоорганізація; навички ведення переговорів із підрядниками; здатність до навчання, прагнення вчитися, дізнаватися про нове; комунікаційні та лідерські якості; навички роботи з пакетом MS Office.

Мета роботи: з урахуванням вказаних аспектів сформулювати концептуальні засади підготовки магістрів за спеціальністю 263 Цивільна безпека та розпочати створення освітньо-професійної програми «Аудит та консалтинг безпеки праці» (ОПП).

Методики, матеріали і результати досліджень. Зазначені тенденції враховані при формулюванні мети програми, проектуванні додаткових програмних результатів в ОПП, визначенні деталізованого переліку результатів навчання в обов'язкових освітніх компонентах, формуванні рекомендованого переліку вибірових освітніх компонентів. Саме цим пояснюється цільова спрямованість на формування як професійних так і додаткових компетентностей здобувачів вищої освіти, зокрема: лідерські якості, культура безпеки праці, володіння навичками публічних виступів, спроможність до самостійної організації та проведення таких заходів як навчання з питань охорони праці, тематичні вебінари, «круглі столи» тощо.

В процесі створення ОПП враховано світовий досвід ідентифікації небезпек та управління професійними ризиками, особливості підготовки спеціалістів з безпеки праці у провідних ЗВО. За результатами обговорення проекту ОПП враховано рекомендації та пропозиції стейкхолдерів, академічної спільноти, керівників та фахівців з охорони праці підприємств Групи МЕТІНВЕСТ та слухачів курсів підвищення кваліфікації у сфері післядипломної освіти.

Унікальність ОПП полягає у поєднанні практичної та академічної складових, орієнтація на компетентнісні вимоги сертифікатних програм (NEBOSH, ESOSH, PILZ), що забезпечує формування управлінських компетенцій майбутніх професіоналів, спроможних нестандартно мислити. Ціль ОПП полягає в забезпеченні здатності випускників розв'язувати складні дослідницькі на інноваційні задачі шляхом здобуття ними компетентностей, достатніх для виконання професійних обов'язків, практичної, управлінської та науково-дослідної діяльності у сфері охорони праці та цивільної безпеки з урахуванням невизначеності умов середовища та нових вимог до безпеки праці

на основі управління професійними ризиками. Ще одним аспектом, який визначає унікальність ОПП, полягає у фокусуванні на проведенні аудиту і консалтингу на підприємствах, насамперед, добувної та металургійної промисловості в сфері результативності систем управління безпекою праці та здоров'я працівників на основі керування професійними ризиками в умовах невизначеності.

Відповідно до стандарту вищої освіти за спеціальністю 263 «Цивільна безпека» ОПП містить загальні та фахові компетентності, що визначають специфіку підготовки магістрів, а також результати навчання, які конкретизують повинен знання, уміння та навички, які отримують здобувачі вищої освіти після завершення освітньої програми. ОПП відповідає заявленим результатам навчання, формам реалізації освіти, видам навчальних занять та змісту освітніх компонентів (ОК). Предметна область ОПП розкривається у наступних ОК:

1) Поняття, категорії, концепції, принципи, теорії, стратегії розвитку у сфері цивільної безпеки, що розкрито в ОК «Дослідження у проектах підвищення операційної ефективності», «Проектний менеджмент», «Консалтинг безпеки праці та планування профілактичних заходів»;

2) Поняття, норми і правила, спрямовані на забезпечення безпеки праці, що розкрито в ОК «Державне регулювання та управління у сфері охорони праці та цивільної безпеки»;

3) Методологія аналізу, оцінювання та прогнозування потенційних виробничих небезпек, а також впливу небезпечних та шкідливих факторів, що породжуються джерелами цих небезпек розкрита в ОК «Методи та засоби аудиту та експертизи у сфері цивільної, техногенної та виробничої безпеки», «Ризик-орієнтоване оцінювання та прогнозування безпеки виробництва»;

4) Методологія прийняття рішень і обґрунтування стратегії розвитку у сфері охорони праці (зокрема, з використанням інформаційних технологій), розкрито в ОК «Системний аналіз та методи наукової підтримки рішень в умовах невизначеності»; «Інновації, інформаційні та комунікаційні технології аудиту безпеки праці».

5) Мовно-світоглядні компетентності розкрито в ОК «Фахова англійська мова для ділового та наукового спілкування» та «Дослідження у проектах підвищення операційної ефективності».

Висновки. Запропоновані концептуальні засади підготовки магістрів за спеціальністю 263 Цивільна безпека були покладені в основу створення унікальної освітньо-професійної програми «Аудит та консалтинг безпеки праці», яка впроваджена у навчальний процес університету.

Більш детально ознайомитися зі змістом ОПП, а також із силабусами та робочими програмами дисциплін можна на сайті Університету [3].

Література

1. Рамкова стратегія ЄС із безпеки та здоров'я на роботі на 2021-2027 роки
<http://surl.li/ljqrp>.
2. <https://robota.ua/zapros/okhorona-pratsi/ukraine>.
3. <http://surl.li/ljsjy>.